

ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА
У ДРЖАВНОЈ СВОЈИНИ НА ПОДРУЧЈУ
НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА КОПАОНИК
ЗА 2010. ГОДИНУ

КОПАОНИК

УВОД

На основу члана 30. Закона о заштити природе (Сл. гл. Р.С. бр. 36/09) а у складу са чланом 28. Закона о шумама (Сл. гл. Р.С. бр. 46/91) Јавно предузеће „Национални парк Копаоник“ доноси План газдовања шумама у државној својини за подручје Националног парка Копаоник за 2010. годину.

Сходно закону о шумама, Годишњи план газдовања шумама Националног парка Копаоник садржи:

- План гајења шума
- План коришћења шума
- План заштите шума

Годишњи план газдовања шумама Националног парка Копаоник урађен је у складу са Општом и Посебним основама газдовања шумама чија је важност (2004-2013).

На Општу основу газдовања шумама добијена је сагласност Владе Републике Србије. Сагласност на посебне основе за газдинске јединице "Барску", "Самоковску", "Гобелску" и "Брзећку" реку добијене су од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарства животне средине и просторног планирања.

Општу и Посебне основе газдовања шумама урадио је Шумарски факултет Универзитета у Београду.

Газдовање шумама ће се базирати на спровођењу прописаних санитарно – узгојних мера и радова, а у циљу обезбеђења рационалног управљања, очувања генетског фонда, заштите биодиверзитета, побољшање структуре и остваривања приоритетних функција шума.

Планирани обим радова прости и проширене репродукције по врстама и обиму усклађен је са обимом сеча и приближно једнак једној десетини укупног обима планираних радова у уређајном раздобљу.

Планирани обим сеча приближно је једнак једној десетини десетогодишњег етата.

Планиране активности на заштити су редовне превентивне активности заштите од пожара, фитопатолошких и ентомолошких обољења, заштита шума од људи и животиња.

PLAN GAJEWA [UMA ZA 2010. GODI NU

Обим годишњих планираних радова на гајењу шума предвиђен је Посебним основама гајења шума за све четири газдинске јединице (десетогодишњи просек свих планираних радова),а усклађен је са обимом радова на санитарно-узгојним сечама.

Сви планирани радови у 2010.год. предвиђени су Посебним основама газдовања шумама и Годишњим извођачким плановима.

1. Чишћење у културама (6-15 год.)

Чишћење у културама има за циљ да се негативном селекцијом фаворизују највитаљније и најквалитетније јединке и на тај начин формира стабилна састојина доброг здравственог стања.

Red. broj	Gazdinska jedinica	Odeqewe	Odsek	Vrsta radova	Površina
1.	Брзећка река	89	а	Чишћење у културама	0,28 ха
2.	Брзећка река	89	ц	Чишћење у културама	1,73 ха
3.	Брзећка река	56	е	Чишћење у културама	2,36 ха
4.	Брзећка река	56	ф	Чишћење у културама	0,51
5.	Брзећка река	46	б	Чишћење у културама	0,55
Укупно					5,43 ха

У 2010. години чишћење у културама (6-15 год.) обавиће се на 5,43 хектара у Г.Ј. «Брзећка река».

2. Попуњавање природно обновљених састојина

Посебном основом газдовања шумама (Планом гајења шума) предвиђено је да на површинама где је изостало природно обнављање вештачки се интервенише квалитетним садним материјалом како би се изостанак природног подмлађивања надокнадио. У 2010. години ови радови предвиђени су у следећим одељењима:

Р. број	Г.Ј.	Одељење	Одсек	Врста радова	Радна површина	Врста садница	Број комада
1.	Барска река	42	б	Попуњавање садњом	2,51 ха	Смрча	6278
2.	Барска река	46	б	Попуњавање садњом	1,59 ха	Смрча	3970
3.	Барска река	47	б	Попуњавање садњом	4,30 ха	Смрча	10740
4.	Самоковска река	38	а	Попуњавање садњом	0,84 ха	Смрча	2529
5.	Самоковска река	38	ц	Попуњавање садњом	2,43 ха	Смрча	7299
6.	Самоковска река	40	а	Попуњавање садњом	1,35 ха	Смрча	4050
7.	Самоковска река	44	а	Попуњавање садњом	1,71 ха	Смрча	5121
8.	Самоковска река	63	ц	Попуњавање садњом	0,27 ха	Смрча	810
9.	Самоковска река	64	б	Попуњавање садњом	0,83 ха	Смрча	2475
10.	Самоковска река	67	а	Попуњавање садњом	2,05 ха	Смрча	6138
11.	Гобелска река	25	а	Попуњавање садњом	5,37 ха	Јела	13432
12.	Гобелска река	27	а	Попуњавање садњом	6,49 ха	Јела	16222
13.	Гобелска река	37	а	Попуњавање садњом	0,77 ха	Јела	1930
14.	Гобелска река	95	ц	Попуњавање садњом	1,40 ха	Смрча	3495
15.	Гобелска река	97	ц	Попуњавање садњом	0,51 ха	Смрча	1275
Укупно					32,42 ха		85764

3. Вештачко пошумљавање голети

Посебном основом газдовања шумама предвиђено је пошумљавање голети квалитетним садним материјалом. Посебном основом газдовања шумама (план гајења шума) овај вид рада за 2010. годину је планиран на следећим површинама:

Р. број	Г.Ј.	Одељење	Чистина	Врста радова	Радна површина	Врста садница	Број комада
1.	Гобелска река	18	1	Пошумљавање голети	3,14 ха	Смрча	7862
2.	Гобелска река	112	1	Пошумљавање голети	3,23 ха	Јела	8075
3.	Брзећка река	91	1	Пошумљавање голети	16,04 ха	Јела	40100
Укупно					22,41 ха		56037

Рекапитулација планираних радова на гајењу шума у 2009. год.:

1. Чишћење у културама старости 6-15 год. на површини од.....5,43 хектара
2. Попуњавање природно обновљених састојина на површини од.....32,42 хектара
3. Вештачко пошумљавање голети на површини од.....22,41 хектара

Укупна површина за радове на гајењу шума износи .....60,26 хектара

Финансијски план на гајењу шума (трошкови)

Врста рада: Чишћење у културама (6-15) година

Врста трошкова	Површина	Јединична цена	Трошкови
Радна снага	5,43 ха	17.200,00 дин/ха	93.396,00 дин.
Режијски трошкови (15%)			14.009,00 дин.
Укупно:	5,43 ха		107.405,00 дин.

Врста рада: Попуњавање природно обновљених састојна

Врста трошкова	Површина	Број садница	Јединица мере	Јединична цена	Трошкови
Садни материјал смрче	19,79 ха	54180	ком.	14,04 дин/ком	760.687,00 дин.
Садни материјал јеле	12,63 ха	31584	ком.	19,44 дин/ком	613.993,00 дин.
Радна снага			норма дана 100 ком/8 сат	1000 дин/8 сати	857.640,00 дин.
Трошкови транспорта					137.468,00 дин.
Режијски трошкови(15%)					355.468,00 дин.
Укупно:	32,42 ха	85764			2.725.256,00 дин

Врста рада: Вештачко пошумљавање голети

Врста трошкова	Површина	Број садница	Јединица мере	Јединична цена	Трошкови
Садни материјал смрче	3,14 ха	7862	ком.	14,04 дин/ком	110.382,00 дин.
Садни материјал јеле	19,27 ха	48175	ком.	19,44 дин/ком	936.522,00 дин.
Радна снага			норма дана 100 ком/8 сат	1000 дин/8 сати	560.370,00 дин.
Трошкови транспорта					160.727,00 дин.
Режијски трошкови(15%)					265.200,00 дин.
Укупно:	22,41 ха	56037			2.033.201,00 дин

Рекапитулација планираних трошкова на гајењу шума:

1. Чишћење у културама (6-15 год.).....	107.405,00 динара
2. Попуњавање природно обновљених састојина.....	2.725.256,00 динара
3. Вештачко пошумљавање голети.....	2.033.201,00 динара

Укупни трошкови: 4.865.862,00 дин.

ПЛАН КОРИШЋЕЊА ШУМА ЗА 2010. ГОДИНУ

Годишњи план коришћења шума урађен је у складу са Општом основом газдовања шумама на коју је добијена сагласност Владе Републике Србије и Посебним основама газдовања шумама за све четири газдинске јединице ("Барску", "Самоковску", "Гобелску" и "Брзећку") на које су добијене сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде као и Министарства животне средине и просторног планирања. Планирани етат је у границама десетогодишњег просека у овом уређајном раздобљу. У оквиру радова на коришћењу шума планирају се проредне сече и сече обнављања. Сви планирани захвати и мере имају основни циљ да унапреде стање шумских екосистема Националног парка.

Посебно је битно истаћи да су донешене локалне (Копачичке) тарифе за три најважније врсте смрчу, букву и јелу што омогућава квалитетно планирање.

Сечом као мером неге шума се стварају услови за подмлађивање, ослобађа најквалитетнији природни подмладак, негује се и чува здравствено стање састојина не само кроз санитарну сечу већ и проредама којима се отвара склоп доводи више светлости и топлоте до шумске стеље чиме се убрзава процес минерализације и смањује киселост земљишта. Смањење киселости земљишта не погодује развоју фитопатогене гљиве *Fomes anorus* трулежнице корења и приданака, која напада стабла углавном четинарских врста дрвећа, изазивајући у крајњој фази сушење.

Осим тога сечом се негује дебљинска добна и старосна структура састојина чиме се повећава запремински прираст и обезбеђују све функције шума.

Припрема производње у коришћењу шума је изузетно важна и њу чини неколико узрочно последичних активности, а то су: пројектовање и изградња секундарне мреже шумских комуникација, дефинисање гравитационих и радних поља и транспортних граница, избор технолошке и транспортне шеме и др. Завршни документ који је резултат припреме је извођачки план. Овај документ има карактер пројекта, којим се стварају услови за реализацију газдинских мера утврђених Основом газдовања шумама. Њиме се поред реченог, утврђује сечива дрвна запремина и њена структура, нормативи за све фазе рада, транспортне дистанце, величина финансиских средстава која трба уложити у инфраструктурне објекте.

Приликом сече дрвећа у састојнама за услове газдовања шумама НП Копачик се предлаже примена класичног или сортиментног метода и метода делова дебала. Сви послови на коришћењу шума биће извршавани у складу са Законом о шумама, Општом и Посебним основама, Правилником о шумском реду ("Сл.гл.Р.С." број 106/08) и другим актима.

У наредним табелама представљен је планирани бруто етат по газдинским јединицама, одељењима као и очекивани нето принос и сортиментна структура тог приноса.

План сеча Г.Ј. “Барска река” за 2010. годину

ОДЕЉЕ ЊЕ	ВРСТА ДРВЕТА	ПЛАНИ. ПРИНОС БРУТО	ДОЗНАЧ. БРУТО	ПЛАНИРАНО НЕТО						
				ГРУПЦИ				ЈАМ. ДРВО	ОГРЕВ	СВЕГА
				I	II	III	Свега			
32	Буква	24							20	20
	Смрча	428		64	102	129	295	64		359
	Свега	452		64	102	129	295	64	20	379
33	Буква	71			4	5	9		51	60
	Смрча	474		69	114	143	326	70		396
	Свега	545		69	118	148	335	70	51	456
34	Буква	66			4	5	9		47	56
	Смрча	328		48	79	99	226	48		274
	Свега	394		48	83	104	235	48	47	330
61	Буква	143		3	6	10	19		103	122
	Смрча	357		52	86	108	246	50		296
	Свега	500		55	92	118	265	50	103	418
72	Буква	314		6	13	21	40		226	266
	Смрча	269		39	65	81	185	39		224
	Свега	583		45	78	102	225	39	226	490
67	Буква	103				13	13		74	87
	Смрча	245		36	59	74	169	36		205
	Свега	348		36	59	87	182	36	74	292
СВЕГА	Буква	721		9	27	54	90		521	611
	Смрча	2101		308	505	634	1447	307		1754
	Укупно	2822		317	532	688	1537	307	521	2365

План сеча Г.Ј. “Самоковска река” за 2010. годину

ОДЕЉЕ ЊЕ	ВРСТА ДРВЕТА	ПЛАНИ. ПРИНОС БРУТО	ДОЗНАЧ. БРУТО	ПЛАНИРАНО НЕТО						
				ТРУПЦИ				ЈАМ. ДРВО	ОГРЕВ	СВЕГА
				I	II	III	Свега			
42	Смрча	238		33	62	71	166	30		196
	Свега	238		33	62	71	166	30		196
50	Смрча	515		71	134	154	359	65		424
	Свега	515		71	134	154	359	65		424
65	Смрча	431		38	81	151	270	56		326
	Б.Бор	66		5	14	28	47	9		56
	Молика	6			1	2	3	1		4
	Ариш	13			3	5	8	2		10
	Свега	516		43	99	186	328	68		396
73	Смрча	556		78	145	167	390	67		457
	Свега	556		78	145	167	390	67		457
74	Смрча	366		51	95	110	256	44		300
	Свега	366		51	95	110	256	44		300
82	ОМЛ	11							8	8
	Смрча	388		26	71	134	231	69		300
	Молика	23				5	5	10		15
	Ариш	70				14	14	31		45
	Јаребика	3							2	2
	Свега	495		26	71	153	250	110	10	370
83	Смрча	415		28	76	143	247	74		321
	Б.Бор	99			10	20	30	40		70
	Молика	6						4		4
	Ариш	22				4	4	11		15
	Свега	542		28	86	167	281	129		410
СВЕГА:	Смрча	2909		325	664	930	1919	405		2324
	Молика	35			1	7	8	15		23
	Ариш	105			3	23	26	44		70
	Б.Бор	165		5	24	48	77	49		126
	ОМЛ	11							8	8
	Јаребика	3							2	2
	СВЕГА:	3228		330	692	1008	2030	513	10	2553

План сеча Г.Ј. “Гобелска река” за 2010. годину

	Укупно	9813		907	1624	1890	4421	698	2807	7926
ОДЕЉЕ ЊЕ	ВРСТА ДРВЕТА	ПЛАНИ. ПРИНОС БРУТО	ДОЗНАЧ. БРУТО	ПЛАНИРАНО НЕТО						
				ГРУПЦИ				ЈАМ. ДРВО	ОГРЕВ	СВЕГА
				I	II	III	Свега			
2	Буква	374							291	291
	Смрча	84		12	21	25	58	10		68
	Свега	458		12	21	25	58	10	291	359
3	Буква	660							508	508
	Смрча	114		16	28	34	78	14		92
	Свега	774		16	28	34	78	14	508	600
4	Буква	773							596	596
	Смрча	49		7	12	15	34	6		40
	Свега	822		7	12	15	34	6	596	636
10	Буква	321							247	247
	Смрча	9			3	3	6	1		7
	Свега	330			3	3	6	1	247	254
11	Буква	788							606	606
	Свега	788							606	606
29	Буква	433		35	42	62	139		221	360
	Смрча	43		6	11	13	30	5		35
	Свега	476		41	53	75	169	5	221	395
107	Јела	508		71	132	154	357	61		418
	Смрча	1016		144	266	303	713	122		835
	Свега	1524		215	398	457	1070	183		1253
112	Буква	11							9	9
	Јела	63		9	16	19	44	8		52
	Смрча	486		69	127	145	341	58		399
	Свега	560		78	143	164	385	66	9	460
59	Јела	51		7	13	15	35	6		41
	Смрча	1179		167	309	352	828	142		970
	Свега	1230		174	323	367	863	148		1011
60	Смрча	889		126	233	266	625	107		732
	Свега	889		126	233	266	625	107		732
65	Смрча	910		129	239	272	640	109		749
	Свега	910		129	239	272	640	109		749
68	Смрча	406		58	107	121	286	49		335
	Свега	406		58	107	121	286	49		335
17	Буква	646		51	65	91	207		329	536
	Свега	646		51	65	91	207		329	536
СВЕГА	Буква	4006		86	107	153	346		2807	3153
	Јела	622		87	161	188	436	75		511
	Смрча	5185		734	1356	1549	3639	623		4262

План сеча Г.Ј. “Брзећка река” за 2010. годину

ОДЕЉЕ ЊЕ	ВРСТА ДРВЕТА	ПЛАНИ. ПРИНОС БРУТО	ДОЗНАЧ. БРУТО	ПЛАНИРАНО НЕТО						
				ТРУПЦИ				ЈАМ. ДРВО	ОГРЕВ	СВЕГА
				I	II	III	Свега			
79	Буква	306				31	31		217	248
	Смрча	113		5	17	45	67	17		84
	Свега	419		5	17	76	98	17	217	332
80	Смрча	267		12	40	106	158	40		198
	Свега	267		12	40	106	158	40		198
100	Буква	445			13	76	89		267	356
	Свега	445			13	76	89		267	356
101	Буква	328			10	56	66		197	263
	Свега	328			10	56	66		197	263
103	Буква	234			7	40	47		141	188
	Свега	234			7	40	47		141	188
110	Буква	259			8	44	52		156	208
	Смрча	198		9	30	79	118	30		148
	Свега	457		9	38	123	170	30	156	356
СВЕГА	Буква	1572			38	247	285		978	1263
	Смрча	578		26	87	230	343	87		430
	Укупно	2150		26	125	477	628	87	978	1693

План сеча збирно за 2010. годину

ВРСТА ДРВЕТА	ПЛАНИРАНИ ПРИНОС БРУТО	ПЛАНИРАНО НЕТО						
		Т Р У П Ц И				ЈАМ. ДРВО	ОГРЕВ	СВЕГА
		І	ІІ	ІІІ	СВЕГА			
смрча	10773	1393	2612	3343	7348	1422		8770
јела	622	87	161	188	436	75		511
ариш	105		3	23	26	44		70
Б.бор	165	5	24	48	77	49		126
молика	35		1	7	8	15		23
УКУПНО ЧЕТИНАРА	11700	1485	2801	3609	7895	1605		9500
буква	6299	95	172	454	721		4306	5027
ОМЛ	11						8	8
јаребика	3						2	2
СВЕГА	18013	1580	2973	4063	8616	1605	4316	14537

**ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА КОРИШЋЕЊЕ ШУМА
У 2010. ГОДИНИ**

П Р И Х О Д					РАСХОД (сеча, извоз,влаке)
Врста дрвета	Врста Сортимента	Количина	Јединачна цена	Свега	
Четинари	I	1485	6627,00	9.841.095,00	
	II	2801	5969,00	16.719.169,00	
	III	3609	5530,00	19.957.770,00	
	Рудно дрво	1605	2697,00	4.328.685,00	
Буква	I	95	4586,00	435.670,00	
	II	172	3749,00	644.828,00	
	III	454	2957,00	1.342.478,00	
	Огрев	4316	2440,00	10.531040,00	
С В Е Г А:		14537		63.800.735,00	26.101.073,00

- Приход од продаје дрвних сортимената на основу дате квалификационе структуре и важећег ценовника Ј.П."Национални парк Копаоник број 144/09 од 13.02.2009. године износи .....63.800.735,00 динара
- Сеча, извоз, изградња и реконструкција влака износи.....26.101.073,00 динара
- Накнада за посечено дрво (3%) – уплата Буџету Републике Србије износи.....1.914.022,00 динара
- Реконструкција и одржавање шумских путева (10%) износи.....6.380.073,00 динара
- Средства за репродукцију шума – радови на простој и проширеној репродукцији (15%).....9.570.110,00 динара

ПЛАН ЗАШТИТЕ ШУМА ЗА 2010. ГОДИНУ

Заштита шума Националног парка "Копаоник" трајан је и основни задатак у оквиру обављања редовне делатности унапређивања стања, неге, заштите и уређења парка.

Због тога су утврђени радови и обавезе на заштити у Националном парку "Копаоник". Сви негативни чиниоци који делују на овај комплекс морају се пратити, контролисати и у случају јачег негативног дејства, одмах стручним деловањем елиминисати. Сви облици заштите, због угрожености комплекса, представљају планску и јединствену целину, уз уважавање специфичности планираних мера у појединим деловима комплекса на који се односи.

Годишњи план заштите шума Националног парка Копаоник за 2010. годину састоји се од фитопатолошке и ентомолошке заштите, заштите од пожара, заштите од људи, животиња и др.

ФИТОПАТОЛОШКА И ЕНТОМОЛОШКА ЗАШТИТА ШУМА

Велика заступљеност чистих смрчевих шума (око 3.000 ха) на територији Националног парка Копаоник потенцијална је опасност за каламитет разних штеточина.

Једна од њих је и *Heterobasidion annosum* патогена гљива која изазива трулеж корена и стабла и хронично пропадање смрче. У завршној фази деловања Фомеса, стабла напада *Armillaria melea* гљива узрочник некрозе биљака и камбијума и директног сушења.

Као секундарне штеточине у оваквим случајевима долазе поткорњаци. Најзначајнији поткорњаци – штеточине у смрчевим шумама Националног парка Копаоник су *Ips tipographus* и *Pitogenes chalkographus*. У завршној фази сушења долази до каламитета поткорњака, стварања жаришта те ови инсекти постају примарне штеточине прелазећи на здрава стабла и тиме узрокујући сушење истих.

Национални парк у складу са смерницама за фитопатолошку заштиту које прописују Посебне основе за газдовање шумама доноси предлог мера и активности за санирање здравственог стања шумских екосистема. Сваке године спроводиће се санитарне сече чији интензитет зависи од динамике сушења. Осим санитарних мера спроводе се и потребне фитосанитетске мере и то су:

- третирање здравих пањева непосредно после сече бораксом или неким од био-препарата (Penofil, Rotstop).
- у току 2010. године планирано је третирање пањева смрче и јеле после сече у свим одељењима у којима се врши сеча обнављања и проредна сеча. За овај посао неопходно је обезбедити око 800 кг. боракса.

- Наставиће се и са применом феромонских клопки у циљу контролисања бројности и сузбијања поткорњака. На целој површини поставиће се 60 комада клопки.
- Наставиће се са постављањем контролно – ловних стабала. Планирано је постављање између 80 и 100 комада ових стабала и то у две серије у зависности од броја поткорњака.
- Обавезно је успостављање шумског реда након сече по Правилнику о шумском реду (Сл.гл. Р.С. број 106/08)

У складу са новим посебним основама газдовања шумама а имајући у виду значај Фомеса (*Heterobasidiona*) и поткорњака на здравствено стање шума Национални парк Копаоник је у сарадњи са Шумарским факултетом у Београду завршило два научно истраживачка пројекта са којима се почело у 2006. години а завршени су у 2008.години. Ове пројекте суфинансирало је Министарство заштите животне средине и просторног планирања.Резултати истраживања и смернице које су проистекле из њих значајно ће помоћи стручним службама Националног парка Копаоник у заштити шума од фитопатолошких и ентомолошких обољења. Пројекти који су реализовани су:

1. „Проучавање екологије и могућности контроле *Heterobasidion annosum* и *Armillaria* врста у смрчевим шумама Н. П. Копаоник“
Руководилац пројекта др. Ненад Кеча – Шумарски факултет
2. Праћење бројности поткорњака *Ips Tipographus* и *Pitiogenes chalkographus* постављањем мреже феромонских клопки“.
Руководилац пројекта др. Чедомир Марковић – Шумарски факултет.

У 2010.години наставиће се са научно истраживачким пројектом:

1. " Биоеколошке карактеристике шумских екосистема у Националним парковима Копаоник и Тара у односу на принцип одрживог управљања"
Руководилац пројекта проф. Др. Милан Медаревић – Шумарски факултет

ЗАШТИТА ШУМА ОД ПОЖАРА

Јавно предузеће "Национални парк Копаоник" има следећа нормативна акта која су битна за заштиту од пожара и то:

- План заштите шума од пожара
- Правилник о заштити шума и објеката од пожара
- План и програм обуке радника из области заштите од пожара

У току је израда новог Плана заштите шума од пожара који раде стручне службе Националног парка Копаоник у сарадњи са Шумарским факултет из Београда и Министарством унутрашњих послова – Сектором за ванредне ситуације, одељење Краљево, јединица Копаоник. У току 2009. године завршени су теренски радви. Највећи део шума и шумског

земљишта према степену угрожености од пожара припада III степену угрожености од пожара (45,9%) док 24,9% припада VI степену, 18,8% V степену, 10,2% II степену и незнатни део (0,2) I степену.

У пожарној сезони доноси се решење о формирању екипе са одговарајућим средствима и опремом за брзе интервенције за гашење пожара у току:

- радног времена
- после радног времена
- за време викенда

У управној згради Националног парка је канцеларија одељења Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова Одељења за ванредне ситуације Краљево, Јединица Копаоник који имају двадесетчетворочасовно дежурство и са своја два ватрогасна возила и опремом су на располагању Националном парку .

На простору парка забрањено је ложење ватре, осим на три уређена излетишта (Ђоров мост, Кадијевац и Мало метође) где постоје ложишта и целодневна дежурства надзорника у току јуна , јула, августа и септембра мееца. Контролу забране спроводе надзорници на својим реонима.

У циљу превентиве у пожарној сезони емитоваће се пропагандни против-пожарни спотови на локалним телевизијама у Рашки и Брусу. Вршиће се редовно одржавање шумских комуникација тако да у случају потребе против пожарна возила могу да делују на целом подручју Националног парка. Редовно се одржавају ски стазе и просеке за инсталације (жичаре и ски лифтови) које служе као противпожарне пруге.

Од противпожарних возила предузеће поседује ТАМ 110 за превоз опреме и људства, ТАМ 150 за превоз воде као и ладе ниве у свим радним јединицама.

Од противпожарне опреме предузеће поседује: 20 напртњача, 20 метларица, две моторне тестере, 20 крамова, 20 металних грабуља, 20 ашова и 20 вила .

ЗАШТИТА ОД ЖИВОТИЊА И ЉУДИ

Проблем напасања крупне стоке без чобана одавно је присутан на целој територији Парка.

У циљу превазилажења поменутог проблема а у складу са Законом о шумама и Просторним планом подручја Националног парка Копаоник предузеће је одредило локације за организовано пашарење стоке.

На тај начин очувана је традиција пашарења а и предузеће је дало пуни допринос очувању сточног фонда.

Заштита од човека спроводи се на више начина.

- заштита шума од шумске крађе спроводиће се активним радом надзорника Националног парка, редовним и периодичним патролама и контролама кроз шуме парка, путним правцима и дрвне масе у промету уз примену свих законских санкција,

- заштита од туриста и сакупљача осталих шумских производа такође ће се спроводити уз појачане мере санкционисања незаконитог сакупљања шумских производа. У оквиру овог вида заштите поставиће се велики број обавештења и упозорења на свим местима са јачом фреквенцијом кретања туриста а даће се и јак публицитет у средствима јавног информисања и др.

**ПРЕГЛЕД
ПЛАНИРАНИХ РАДОВА НА ЗАШТИТИ ШУМА**

Ред. бр.	Вид рада	Јединица мере	Планирано
1.	Постављање ловних стабала	ком.	80 – 100
2.	Постављање фери-клопки	ком.	60
3.	Посипање пањева бораксом	ха.	520
4.	Санитарни преглед шума	ха.	7.000